

Шуляр А. О.

Аспірант кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування

Київський національний університет будівництва та архітектури

djagernaut.dinamit@gmail.com

orcid.org/0000-0001-9361-3954

ДОСВІД ПРОЄКТУВАННЯ, БУДІВНИЦТВА І ЕКСПЛУАТАЦІЇ КОМПЛЕКСІВ ПРОТИПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ

© Шуляр А. О., 2026 р.

<https://doi.org/10.32347/2519-8661.2026.35-36.321-329/>

Анотація: Розглядається формування комплексів протипожежної безпеки, враховуючи завдання ДСНС як структури в умовах військової агресії. Проводиться аналіз архітектурних складових комплексів протипожежної безпеки в сучасних умовах з урахуванням їх типології та вимог, які покладені на їх функціональну складову. Обґрунтовується необхідність модернізації застарілого фонду шляхом інтеграції міжнародного досвіду просторового зонування, систем деконтамінації та забезпечення психологічного відновлення рятувальників.

Ключові слова: Архітектура, завдання ДСНС, типологія, комплекс протипожежної безпеки (КПБ), функціональне зонування, об'ємно-просторові рішення.

Постановка проблеми (Problem statement)

Невідповідність існуючого фонду пожежних депо (переважно радянської побудови) сучасним вимогам, небезпекам та новим викликам та завданням служби на підставі досвіду війни. Відсутність у чинній типології належних елементів для психологічного розвантаження персоналу, слабе використання сучасної техніки та матеріально-технічних засобів а також низька енергоефективність будівель, що призводить до неефективного використання ресурсів. Особливості архітектури КПБ в умовах воєнного часу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of recent research and publications)

Аналіз наукових джерел та нормативної бази засвідчує постійний інтерес до проблематики архітектурно-просторової організації пожежних депо. Організаційно-технологічні аспекти несення служби та підготовки підрозділів ДСНС ґрунтовно висвітлені у працях вітчизняних фахівців, зокрема В.М. Васильєва та М.В. Білошицького. Сучасні вимоги до проектування таких споруд в Україні спираються на оновлену стандартизацію, зокрема ДСТУ 8767:2018. Водночас, передовий міжнародний досвід щодо детального функціонального зонування, екологічності та захисту здоров'я рятувальників (зокрема концепція деконтамінації та організація «чистих» і «брудних» потоків) найбільш повно розкритий у керівництвах FEMA, стандартах Міністерства оборони США (UFC 4-730-10) та працях зарубіжних архітекторів, таких як П. Еріксон. Незважаючи на ґрунтовну теоретичну базу, питання комплексної модернізації застарілого фонду пожежних депо в Україні та їх концептуальної трансформації у сучасні Центри безпеки громадян з урахуванням викликів воєнного стану та децентралізації залишається недостатньо систематизованим, що зумовлює актуальність і доцільність даного дослідження.

Мета статті (Objective of the article)

Проаналізувати сучасний стан КПБ, як складову ДСНС. Виявити типологію будівель КПБ. Описати та узагальнити її для проведення подальшого дослідження. Оцінити ступінь відповідності існуючого фонду застарілої забудови новітнім архітектурним вимогам, зокрема щодо функціонального зонування, енергоефективності та безпеки особового складу. На основі отриманих даних визначити перспективні вектори трансформації монофункціональних депо у сучасні інтегровані Центри безпеки громадян з урахуванням викликів децентралізації та воєнного стану.

Виклад основного матеріалу (Results and discussions)

Державна служба України з надзвичайних ситуацій (ДСНС) - це один з органів виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, запобігання їх виникненню, ліквідації наслідків, рятувальної справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки.

На сучасному етапі розвитку України завдання Державної служби України з надзвичайних ситуацій (ДСНС) зазнали змін. Якщо раніше пріоритетом була ліквідація наслідків техногенних аварій та природних стихійних лих, то сьогодні це доповнилося катаклізмами спричиненими воєнним станом та збройною агресією. Це трансформувало функціонал служби з суто рятувального в площину комплексного захисту населення від техногенних і природних лих в умовах бойових дій. Основним завданням стало не лише гасіння пожеж, а й проведення аварійно-рятувальних робіт на об'єктах критичної та житлової інфраструктури та розбір завалів зруйнованих будівель.

Сучасна стратегія розвитку ДСНС (реформа децентралізації та зміна архітектури безпекового простору) передбачає відхід від повної централізації реагування. Важливим завданням стає сприяння створенню розгалуженої мережі місцевих пожежних команд (МПК) та Центрив безпеки громадян у територіальних громадах. Це дозволяє скоротити час прибуття до місця виклику у віддалених районах, залишаючи за державними підрозділами ДСНС функцію ліквідації масштабних надзвичайних ситуацій та надання спеціалізованої допомоги.

Варто також враховувати євроінтеграційний вектор розвитку суспільства та стандартизацію, яка за цим процесом слідує. Вступ України до Механізму цивільного захисту ЄС (Civil Protection Mechanism) вимагає гармонізації українського законодавства та технічних регламентів з європейськими нормами. Це впливає на вимоги до проектування нових пожежних депо, оновлення парку техніки та підготовки особового складу, який має бути здатним взаємодіяти з міжнародними рятувальними місіями.

Комплекс протипожежної безпеки (КПБ) - це спеціалізована сукупність будівель, споруд та інженерно-технічної інфраструктури, призначених для цілодобового розміщення особового складу, зберігання та технічного обслуговування пожежно-рятувальної техніки, а також забезпечення безперервного навчально-тренувального процесу чергових змін. Сучасна типологія КПБ базується на критеріях функціонального призначення, радіусу обслуговування та відомчого підпорядкування, поділяючи їх на: державні пожежно-рятувальні частини (ДПРЧ), що забезпечують захист міст та стратегічних об'єктів; місцеві пожежні команди (МПК) та добровільні пожежні охорони (ДПО), орієнтовані на сільські території та громади; а також новітні інтегровані Центри безпеки громадян, які поєднують функції пожежогасіння, правопорядку та екстреної медичної допомоги в єдиній архітектурній формі.

Загальна структура сучасного КПБ базується на жорсткому функціональному зонуванні, що поділяє об'єкт на взаємопов'язані блоки: виробничу зону (гараж-стоянка для техніки, пости технічного обслуговування, рукавна база), адміністративно-побутовий сектор (пункт зв'язку, навчальні класи, кімнати психологічного розвантаження, санітарно-гігієнічні приміщення) та навчально-тренувальну

зону (смуга перешкод, тепло-димо-камера, навчальна вежа). Модифікації комплексів варіюються залежно від містобудівного значення та фінансової спроможності громад: від капітальних багаторівневих споруд I-го типу з повним циклом життєзабезпечення для великих міст до компактних швидкокомтованих модульних конструкцій (блочно-контейнерного типу або ЛСТК) на 1-2 виїзди, адаптованих для сільської місцевості та умов щільної забудови, які дозволяють гнучко змінювати конфігурацію приміщень без втручання в несучі елементи.

Рис. 1. Принципова схема функціонального зонування сучасного пожежного депо за системою контролю забруднень. Реконструкція пожежної станції №1 та №3 в Оберн-Гіллз, штат Мічиган, арх. бюро. Redstone Architects, Inc. (Посилання: <https://www.redstonearchitects.com/project/auburn-hills-mi-fire-station/>)

Архітектурна складова сучасного КПБ формується на перетині суворої утилітарності та візуальної комунікації, де об'ємно-просторові рішення підпорядковані технології швидкого виїзду, а естетика фасаду виконує сигнальну функцію в урбаністичному просторі. Сучасні проекти тяжіють до стилістики функціоналізму або хай-теку, використовуючи виразні кольорографічні схеми (контрастне поєднання сигнально-червоного, білого та сірого) для миттєвої ідентифікації об'єкта населенням. Ключовим архітектурним елементом стають прозорі в'їзні ворота та панорамне скління гаражних боксів, що не лише забезпечує природне освітлення та демонстрацію готовності техніки («архітектура відкритості»), але й вимагає застосування новітніх енергоефективних огорожувальних конструкцій та сендвіч-панелей для мінімізації тепловтрат у будівлях з великим внутрішнім об'ємом.

Архітектурно-планувальна організація сучасних КПБ виступає не лише просторовим середовищем, а й ключовим технологічним інструментом, головною метою якого є мінімізація часу оперативного реагування та забезпечення фізичної й психологічної стійкості особового складу. Функціональна мета архітектури в даному контексті полягає у створенні безбар'єрної та ергономічної логістики за схемою «сигнал тривоги - екіпірування - виїзд», що дозволяє скоротити час збору до нормативних секунд, які критично важливі для порятунку населення. Водночас, архітектура будівлі слугує бар'єром безпеки для самих працівників через чітке зонування на «брудні» (технічні) та «чисті» (житлові) зони (Рис. 1), що запобігає поширенню канцерогенів, а також через інтеграцію захисних споруд цивільного захисту, що гарантує безперервність функціонування підрозділу навіть в умовах зовнішніх загроз.

Рис. 2. Зразок зонального розподілу пожежної станції. Розроблено DMJM Design, Арлінгтон, Вірджинія. (Посилання: <https://www.wbdg.org/building-types/community-services/fire-station>)

Організаційні особливості функціонування служби, насамперед режим несення варти та специфіка комплектування особовим складом, є визначальними чинниками при формуванні внутрішнього простору КПБ. Розподіл на професійні підрозділи з цілодобовим перебуванням (вимагають повного набору побутових приміщень: спальень, кухонь, кімнат психологічного розвантаження) та добровольчі команди (потребують акценту на логістиці швидкого прибуття та перевдягання) диктує різні підходи до зонування площ. Критично важливим організаційним аспектом є впровадження сучасних протоколів охорони праці щодо онкобезпеки, що змушує планувальників передбачати спеціалізовані санітарні шлюзи та відокремлені зони деконтамінації для очищення екіпування, забезпечуючи сувору поточність руху персоналу за схемою: виїзд - повернення - очищення - перехід у «чисту» зону.

Просторово-архітектурна організація сучасних КПБ базується на принципі суворого функціонального зонування (Рис. 2), що має на меті вирішення двох антагоністичних завдань: мінімізації часу доступу до техніки під час тривоги та максимальної ізоляції житлових приміщень від токсичних продуктів горіння. Теоретичною основою планування є концепція «трьох зон»: «червоної» (гараж, майстерні, склади паливно-мастильних матеріалів), «жовтої» (буферні шлюзи, зони деконтамінації, пральні для бойового одягу) та «зеленої» (адміністративні, навчальні та житлові приміщення). Архітектурне рішення повинно забезпечувати таку логістику руху, щоб маршрут «спальне приміщення - гараж» був найкоротшим і безбар'єрним (не перетинався з іншими потоками), а зворотний шлях «гараж - житлова зона» обов'язково проходив через санітарно-гігієнічний шлюз, унеможливаючи потрапляння канцерогенів у зону відпочинку.

Зональний розподіл території (генерального плану) сучасного КПБ здійснюється з метою розмежування різномірних функціональних процесів для забезпечення безперешкодного виїзду чергових караулів. Територія комплексу чітко поділяється на три основні зони: адміністративно-виробничу (головна будівля з гаражем та майданчиком перед ним для шиккування техніки), навчально-спортивну (навчальна вежа, 100-метрова смуга з перешкодами, підземні резервуари для відпрацювання забору води) та господарсько-складську (склади паливно-мастильних матеріалів, котельня, пости мийки техніки) (Рис. 3-5). Організаційне обґрунтування такого поділу полягає у необхідності ізоляції

«шумних» та «брудних» процесів (тренування, заправка, ремонт) від зон відпочинку та адміністративної роботи, а також у створенні кругової схеми руху транспорту територією, що виключає необхідність маневрування заднім ходом, мінімізуючи ризик аварій та затримок під час тривоги.

Рис. 3-5. Схема генерального плану пожежного депо, та 2 та 3 поверхів. Пожежна станція нового району Тяньфу / CSWADI, Ченду Шу, Кунтай, арх. бюро. China Southwest Architectural Design and Research Institute. (Посилання: <https://www.archdaily.com/879439/fire-station-of-tianfu-new-district-cswadi>)

Сучасна концепція проектування КПБ відходить від моделі закритого воєнізованого об'єкта, еволюціонуючи в бік «архітектури відкритості», де будівля стає активним комунікатором між службою порятунку та населенням. Ключовим інструментом такої інтеграції є використання панорамного скління фасадів гаражних боксів, яке перетворює депо на своєрідну «вітрину безпеки», демонструючи містянам готовність техніки та прозорість роботи служби (Рис. 6). Окрім візуального контакту, архітектурно-планувальна структура сучасних комплексів обов'язково передбачає наявність громадської зони, відокремленої від оперативної частини: музеїв історії пожежної охорони, інтерактивних класів безпеки для школярів та конференц-залів для зустрічей із громадою, що формує позитивний імідж рятувальників та підвищує культуру безпеки населення з раннього віку.

Функціонально-планувальна структура сучасного КПБ є складним інтегрованим механізмом, ядром якого виступає гаражна зона (стоянка техніки, пости ТО, мийка, рукавна база), що забезпечує технічну готовність до виїзду. Вона має прямий безбар'єрний зв'язок з оперативною зоною, де диспетчерський пункт («пункт зв'язку») здійснює координацію виїздів, а кабінети керівництва забезпечують адміністрування процесів. Для забезпечення життєдіяльності та відновлення сил особового складу передбачена ізольована житлова/відпочинкова зона (спальні приміщення чергової зміни, їдальня, спортзал, кімнати психологічного розвантаження), яка відокремлена від технічних шумів. Професійний розвиток забезпечується навчально-тренувальним блоком, що включає аудиторії для теорії та полігонні елементи (навчальна вежа, смуга перешкод). Важливим архітектурним нововведенням у цій схемі є інтеграція зони деконтамінації - спеціального санітарного шлюзу між гаражем і житловою частиною, що блокує потрапляння канцерогенів у чисті зони, гарантуючи довгострокове збереження здоров'я рятувальників.

Проведений аналіз дозволяє констатувати, що система архітектурної організації комплексів протипожежної безпеки в Україні перебуває на етапі докорінної трансформації, зумовленої як вимогами євроінтеграції, так і критичними викликами воєнного часу. Дослідження виявило фундаментальну невідповідність успадкованого радянського фонду сучасним стандартам: низька енергоефективність будівель, відсутність належного функціонального зонування для захисту від канцерогенів та ігнорування потреб психологічного розвантаження особового складу роблять існуючі об'єкти морально та технічно застарілими. В умовах війни ця проблематика загострюється необхідністю забезпечення автономності, інженерного захисту споруд та децентралізації сил

реагування, що вимагає відмови від жорстких типових проєктів минулого на користь гнучких модульних рішень.

Рис. 6. Реалізація принципу відкритості: панорамне скління гаражних боксів створює візуальний зв'язок з громадою та демонструє боеготовність підрозділу. Приклад сервісу гаражних воріт в Ілліні, США. (Посилання: <https://illinigarage.com/service>)

Узагальнення сучасної типології КПБ засвідчує перехід від монофункціональних депо до моделі інтегрованих Центрів безпеки, які поєднують оперативну ефективність із соціальною відкритістю перед громадою. Визначено, що пріоритетним вектором подальшого проєктування та наукових досліджень має стати гуманізація простору - створення безпечного ергономічного середовища для рятувальників із чітким розмежуванням «чистих» і «брудних» зон, впровадженням новітніх систем деконтамінації та енергозбереження. Такий підхід дозволить сформувати стійку інфраструктуру цивільного захисту, здатну ефективно функціонувати в умовах будь-яких кризових ситуацій, забезпечуючи як швидкість реагування, так і збереження здоров'я працівників ДСНС.

Висновки: Проведений аналіз дозволяє констатувати, що система архітектурної організації комплексів протипожежної безпеки в Україні перебуває на етапі докорінної трансформації, зумовленої як вимогами євроінтеграції, так і критичними викликами воєнного часу. Дослідження виявило фундаментальну невідповідність успадкованого радянського фонду сучасним стандартам: низька енергоефективність будівель, відсутність належного функціонального зонування для захисту від канцерогенів та ігнорування потреб психологічного розвантаження особового складу роблять існуючі об'єкти морально та технічно застарілими. В умовах війни ця проблематика загострюється необхідністю забезпечення автономності, інженерного захисту споруд та децентралізації сил реагування, що вимагає відмови від жорстких типових проєктів минулого на користь гнучких модульних рішень.

Узагальнення сучасної типології КПБ засвідчує перехід від монофункціональних депо до моделі інтегрованих Центрів безпеки. Пріоритетним вектором подальших наукових досліджень має стати гуманізація простору - створення безпечного ергономічного середовища для рятувальників із чітким розмежуванням «чистих» і «брудних» зон, впровадженням новітніх систем деконтамінації та безпеки. Такий підхід дозволить сформувати стійку інфраструктуру, здатну ефективно функціонувати в будь-яких умовах, забезпечуючи швидкість реагування і збереження здоров'я працівників ДСНС.

Висновки (Conclusions)

Проведений аналіз дозволяє констатувати, що система архітектурної організації комплексів протипожежної безпеки в Україні перебуває на етапі докорінної трансформації, зумовленої як вимогами євроінтеграції, так і критичними викликами воєнного часу. Дослідження виявило фундаментальну невідповідність успадкованого радянського фонду сучасним стандартам: низька енергоефективність будівель, відсутність належного функціонального зонування для захисту від

канцерогенів та ігнорування потреб психологічного розвантаження особового складу роблять існуючі об'єкти морально та технічно застарілими. В умовах війни ця проблематика загострюється необхідністю забезпечення автономності, інженерного захисту споруд та децентралізації сил реагування, що вимагає відмови від жорстких типових проєктів минулого на користь гнучких модульних рішень.

Узагальнення сучасної типології КПБ засвідчує перехід від монофункціональних депо до моделі інтегрованих Центрів безпеки. Пріоритетним вектором подальших наукових досліджень має стати гуманізація простору - створення безпечного ергономічного середовища для рятувальників із чітким розмежуванням «чистих» і «брудних» зон, впровадженням новітніх систем деконтамінації та безпеки. Такий підхід дозволить сформувати стійку інфраструктуру, здатну ефективно функціонувати в будь-яких умовах, забезпечуючи швидкість реагування і збереження здоров'я працівників ДСНС.

Бібліографія (References)

- Васильєв, В.М. та Білошицький, М.В., [б.р.]. *Організація служби та підготовки пожежно-рятувальних підрозділів*. [online] Доступно: https://decentralization.ua/uploads/library/file/32/Методичні_рекомендації.pdf [Дата звернення 12 Лютий 2026].
- Верховна Рада України, 2012. *Кодекс цивільного захисту України*. [online] Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> [Дата звернення 12 Лютий 2026].
- Верховна Рада України, 2012. *Кодекс цивільного захисту України (Статті 60-63)*. [online] Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> [Дата звернення 12 Лютий 2026].
- Державна служба України з надзвичайних ситуацій, 2015. *Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій*. [online] Доступно: <https://dsns.gov.ua/polozhennya> [Дата звернення 12 Лютий 2026].
- ДП «УкрНДНЦ», 2018. *ДСТУ 8767:2018 «Пожежно-рятувальні частини. Вимоги до дислокації та району виїзду, комплектування пожежними автомобілями та проєктування»*. [online] Доступно: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=76676 [Дата звернення 12 Лютий 2026].
- Кабінет Міністрів України, 2017. *Про схвалення Стратегії реформування системи Державної служби України з надзвичайних ситуацій*. [online] Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/61-2017-p#Text> [Дата звернення 12 Лютий 2026].
- Міністерство внутрішніх справ України, 2014. *Наказ МВС України від 07.10.2014 № 1032 «Про затвердження Порядку організації внутрішньої, гарнізонної та караульної служб в органах управління і підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України»*. [online] Доступно: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=76376 [Дата звернення 12 Лютий 2026].
- Міністерство внутрішніх справ України, 2017. *Наказ МВС України від 15.06.2017 № 511 «Про затвердження Порядку організації службової підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту»*. [online] Доступно: https://zakononline.ua/documents/show/383372_792650 [Дата звернення 12 Лютий 2026].
- Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2018. *ДБН В.2.2-9:2018 «Громадські будинки та споруди. Основні положення»*. [online] Доступно: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3199648113669179181?doc_type=2 [Дата звернення 12 Лютий 2026].
- Мінрегіон та ДСНС, [б.р.]. *Методичні рекомендації щодо проєктування Центрів безпеки громадян*. [online] Доступно: https://hromady.org/wp-content/uploads/2019/02/Посібник_U-lead_new-version_1807_web.pdf [Дата звернення 12 Лютий 2026].
- Department of Defense, 2019. *UFC 4-730-10 «Fire Stations»*. [online] Available at: https://www.wbdg.org/FFC/DOD/UFC/ufc_4_730_10_2019_c1.pdf [Accessed 12 February 2026].
- Erickson, P., [n.d.]. *Fire Station Design: A Guide for the Fire Service*. [online] Available at: <https://www.wbdg.org/FFC/AF/AFDG/ARCHIVES/firestationfacilities.pdf> [Accessed 12 February 2026].

FEMA, [n.d.]. *Safety and Health Considerations for the Design of Fire and Emergency Medical Services Stations*. [online] Available at:

https://www.usfa.fema.gov/downloads/pdf/publications/design_of_fire_ems_stations.pdf [Accessed 12 February 2026].

Whole Building Design Guide (WBDG), [n.d.]. *Fire Station*. [online] Available at:

<https://www.wbdg.org/building-types/community-services/fire-station> [Accessed 12 February 2026].

Department of Defense, 2019. *UFC 4-730-10 «Fire Stations»*. [online] Available at:

https://www.wbdg.org/FFC/DOD/UFC/ufc_4_730_10_2019_c1.pdf [Accessed 12 February 2026].

Derzhavna sluzhba Ukrainy z nadzvychainykh sytuatsii, 2015. *Polozhennia pro Derzhavnu sluzhbu Ukrainy z nadzvychainykh sytuatsii*. [online] Available at: <https://dsns.gov.ua/polozhennya> [Accessed 12 February 2026].

DP «UkrNDNTs», 2018. *DSTU 8767:2018 «Pozhezhno-riatuvalni chastyny. Vymohy do dyslokatsii ta raionu vyizdu, kompletuvannia pozhezhnymy avtomobilyamy ta proiektuvannia»*. [online] Available at:

https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=76676 [Accessed 12 February 2026].

Erickson, P., [n.d.]. *Fire Station Design: A Guide for the Fire Service*. [online] Available at:

<https://www.wbdg.org/FFC/AF/AFDG/ARCHIVES/firestationfacilities.pdf> [Accessed 12 February 2026].

FEMA, [n.d.]. *Safety and Health Considerations for the Design of Fire and Emergency Medical Services Stations*. [online] Available at:

https://www.usfa.fema.gov/downloads/pdf/publications/design_of_fire_ems_stations.pdf [Accessed 12 February 2026].

Kabinet Ministriv Ukrainy, 2017. *Pro skhvalennia Stratehii reformuvannia systemy Derzhavnoi sluzhby Ukrainy z nadzvychainykh sytuatsii*. [online] Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/61-2017-p#Text> [Accessed 12 February 2026].

Ministerstvo rehionalnoho rozvytku, budivnytstva ta zhytlovo-komunalnoho hospodarstva Ukrainy, 2018.

DBN V.2.2-9:2018 «Hromadski budynky ta sporudy. Osnovni polozhennia». [online] Available at: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3199648113669179181?doc_type=2 [Accessed 12 February 2026].

Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy, 2014. *Nakaz MVS Ukrainy vid 07.10.2014 № 1032 «Pro zatverdzhennia Poriadku orhanizatsii vnutrishnoi, harnizonnoi ta karaulnoi sluzhb v orhanakh upravlinnia i pidrozdilakh Operatyvno-riatuvanoi sluzhby tsyvilnoho zakhystu DSNS Ukrainy»*. [online] Available at:

https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=76376 [Accessed 12 February 2026].

Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy, 2017. *Nakaz MVS Ukrainy vid 15.06.2017 № 511 «Pro zatverdzhennia Poriadku orhanizatsii sluzhbovoi pidhotovky osib riadovoho i nachalnytskoho skladu sluzhby tsyvilnoho zakhystu»*. [online] Available at: https://zakononline.ua/documents/show/383372_792650 [Accessed 12 February 2026].

Minrehion ta DSNS, [n.d.]. *Metodychni rekomendatsii shchodo proiektuvannia Tsentriv bezpeky hromadian*. [online] Available at: https://hromady.org/wp-content/uploads/2019/02/Посібник_U-lead_new-version_1807_web.pdf [Accessed 12 February 2026].

Vasyliiev, V.M. and Biloshytskyi, M.V., [n.d.]. *Orhanizatsiia sluzhby ta pidhotovky pozhezhno-riatuvalnykh pidrozdiliv*. [online] Available at:

https://decentralization.ua/uploads/library/file/32/Методичні_рекомендації.pdf [Accessed 12 February 2026].

Verkhovna Rada Ukrainy, 2012. *Kodeks tsyvilnoho zakhystu Ukrainy*. [online] Available at:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> [Accessed 12 February 2026].

Verkhovna Rada Ukrainy, 2012. *Kodeks tsyvilnoho zakhystu Ukrainy (Statti 60-63)*. [online] Available at:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> [Accessed 12 February 2026].

Whole Building Design Guide (WBDG), [n.d.]. *Fire Station*. [online] Available at:

<https://www.wbdg.org/building-types/community-services/fire-station> [Accessed 12 February 2026].

Перелік рисунків

1. Принципова схема функціонального зонування сучасного пожежного депо за системою контролю забруднень. Реконструкція пожежної станції №1 та №3 в Оберн-Гіллз, штат Мічиган, арх. бюро. Redstone Architects, Inc. (Посилання: <https://www.redstonearchitects.com/project/auburn-hills-mi-fire-station/>)
2. Зразок зонального розподілу пожежної станції. Розроблено DMJM Design, Арлінгтон, Вірджинія. (Посилання: <https://www.wbdg.org/building-types/community-services/fire-station>)
3. Схема генерального плану пожежного депо, та 2 та 3 поверхів. Пожежна станція нового району Тяньфу / CSWADI, Ченду Ши, Китай, арх. бюро. China Southwest Architectural Design and Research Institute. (Посилання: <https://www.archdaily.com/879439/fire-station-of-tianfu-new-district-cswadi>)
4. Реалізація принципу відкритості: панорамне скління гаражних боксів створює візуальний зв'язок з громадою та демонструє боеготовність підрозділу. Приклад сервісу гаражних воріт в Ілліні, США. (Посилання: <https://illinigarage.com/service>)

Andrii Shuliar

postgraduate student of Department of Fundamentals of Architecture and Architectural Design

Kyiv National University of Civil Engineering and Architecture

djagernaut.dinamit@gmail.com

orcid.org/0000-0001-9361-3954

EXPERIENCE IN DESIGN, CONSTRUCTION AND OPERATION OF FIRE SAFETY COMPLEXES

© Shuliar A. O., 2026 p.

Abstract: The formation of fire safety complexes is considered, taking into account the tasks of the State Emergency Service as a structure in conditions of military aggression. The architectural components of fire safety complexes in modern conditions are analyzed, taking into account their typology and the requirements imposed on their functional component. The necessity of modernizing the obsolete building stock is substantiated through the integration of international experience in spatial zoning, decontamination systems, and ensuring the psychological recovery of rescue personnel.

Keywords: Architecture, tasks of the State Emergency Service of Ukraine, typology, fire safety complex (FSC), functional zoning, spatial solutions.